

Аннотация

Голошівець В. А. Некоторые особенности гражданско-правовой ответственности за вред, причиненный ненадлежащим лечением. – Статья.

Статья посвящена определению понятия «ненадлежащее лечение» для его закрепления в гражданском законодательстве Украины, а также выявлению оснований гражданско-правовой ответственности врача (медицинского учреждения) за вред, причиненный ненадлежащим лечением.

Ключевые слова: ненадлежащее лечение, основания гражданско-правовой ответственности, ненадлежащее выполнение профессиональных обязанностей медицинским работником, возмещение вреда.

Summary

Goloshyets V. A. Some features of civil liability for damage caused by improper treatment. – Article.

The article is devoted to the definition of «improper treatment» for to its consolidation in the civil legislation of Ukraine, as well as identifying the grounds of civil liability of physician (medical institution) for the damage caused by improper treatment.

Key words: improper treatment, grounds of civil liability, inadequate professional capacity of health workers, compensation for damage.

УДК 347.78:343.712.1:004.738.5

Г. І. Грігор'яню

ЗАХИСТ АВТОРСЬКИХ І СУМІЖНИХ ПРАВ ВІД ПІРАТСТВА В МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ ЗА ЗАКОНОДАВСТВОМ УКРАЇНИ ТА РОСІЙСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ

Актуальність теми статті полягає в тому, що в сучасному світі оборот піратської продукції в мережі Інтернет сягає космічних розмірів, особливо в Україні. Для того щоб вести продуктивну боротьбу з цим явищем і дійсно захистити права правоволодільців у сфері авторського права та суміжних прав, необхідно внести певні зміни до законодавства. Щоб ці зміни носили продуктивний, а не лише декларативний характер, доцільним вважається врахування досвіду інших країн у зазначеній сфері.

Окремі аспекти захисту прав інтелектуальної власності від піратства досліджуються в працях таких учених, як О.І. Харитонова, О.О. Штефан, Н.П. Бааджи, Ю.Ю. Симонян та інші.

Водночас достатньо високий рівень піратства у сфері авторського права потребує запровадження ефективних механізмів боротьби з ним, що обумовлює важливість проведення наукових досліджень у зазначеній сфері.

Метою статті є дослідження регулювання піратства в мережі Інтернет у Російській Федерації для подальшого впровадження дійсно дієвих шляхів боротьби з піратством до законодавства України.

У 2013 році Україна була визнана головним «піратом» світу в спеціальному 301 звіті USTR (Торгового представництва США). На даний час Міжнародним альянсом інтелектуальної власності (International Intellectual Property Alliance) також була надана пропозиція знову визнати Україну пріоритетною державою, яка посідає перше місце у світі з правопорушень у сфері авторського права й суміжних прав. Зростання рівня піратства в Україні викликає занепокоєння не лише в національних межах, а й у міжнародних. Тому з метою подальшого вдосконалення необхідно зробити аналіз законодавства України у сфері

захисту авторського права й суміжних прав від піратства, визначити його позитивні й негативні сторони, тенденції розвитку, порівняти із законодавством Російської Федерації (далі – РФ).

Отже, у першу чергу необхідно охарактеризувати основні положення про піратство в авторському праві й суміжних правах у законодавстві України.

Законодавство України закріплює поняття піратства в Законі України «Про авторське право і суміжні права», відповідальність за піратство в Цивільному кодексі України, Кримінальному кодексі України, Кодексі України про адміністративні правопорушення. Важливе значення для правильного застосування законодавства у сфері захисту авторських прав має роз'яснення Пленуму Верховного Суду України «Про застосування судами норм законодавства у справах про захист авторського права і суміжних прав».

Якщо розглядати законодавчу базу у сфері захисту об'єктів авторського права й суміжних прав від піратства, можна знайти як позитивні, так і негативні аспекти. Позитивними аспектами визнається те, що в Законі України «Про авторське право і суміжні права» закріплено поняття піратства, контрафактної продукції, а також способи захисту від піратства. Згідно із Законом України «Про авторське право і суміжні права» піратство визначається як опублікування, відтворення, ввезення на митну територію України, вивезення з митної території України й розповсюдження контрафактних примірників творів (у тому числі комп'ютерних програм і баз даних), фонограм, відеограм і програм організацій мовлення. Контрафактний примірник – це примірник твору, фонограми чи відеограми, відтворений, опублікований та (або) розповсюджуваний із порушенням авторського права та (або) суміжних прав, у тому числі примірники захищених в Україні творів, фонограм і відеограм, що ввозяться на митну територію України без згоди автора чи іншого суб'єкта авторського права та (або) суміжних прав, зокрема з країн, в яких ці твори, фонограми й відеограми ніколи не охоронялися або перестали охоронятися [1].

Негативним аспектом, на нашу думку, є те, що в цьому законі не передбачено визначення Інтернет-піратства, не закріплено особливості розміщення, захисту творів у мережі Інтернет, положення про відповідальність осіб за порушення в зазначеній сфері.

Потрібно зауважити, що ці положення роз'яснюються в межах Пленуму Верховного Суду України «Про застосування судами норм законодавства у справах про захист авторського права і суміжних прав». У ньому надано тлумачення розміщення творів у мережі Інтернет – це подання творів до загального відома публіки таким чином, що її представники можуть здійснити доступ до творів із будь-якого місця й у будь-який час за їх власним бажанням, таке розміщення є правомірним лише з дозволу автора чи іншої особи, яка має авторське право.

Вказується на те, що виготовлення одного або більше примірників твору, відеограми, фонограми в будь-якій матеріальній формі, а також їх запис для тимчасового чи постійного зберігання в електронній (у тому числі цифровій),

оптичній або іншій формі, яку може зчитувати комп'ютер, якщо у зв'язку з таким розміщенням у мережі Інтернет порушуються майнові права суб'єкта авторського права, дає підстави для судового захисту авторського права. Неправомірне зберігання копії комп'ютерної програми в пам'яті електронного засобу (комп'ютера тощо) є порушенням майнового авторського права. Під час вирішення відповідних спорів судам слід мати на увазі, що компенсація підлягає виплаті в разі доведення факту порушення майнових прав суб'єкта авторського права та (або) суміжних прав, а не розміру заподіяних збитків. Таким чином, для задоволення вимоги про виплату компенсації достатньо наявності доказів учинення особою дій, які визнаються порушенням авторського права та (або) суміжних прав [2]. Тобто в роз'ясненні Пленуму містяться певні положення, що стосуються порушення авторського права та суміжних прав у мережі Інтернет, фактично йдеться про піратство в Інтернеті. І хоча ці положення не визнаються обов'язковими, однак по суті використовуються судами в практиці вирішення спорів.

Державною службою інтелектуальної власності України було розроблено рекомендації для Інтернет-провайдерів, контент-провайдерів та користувачів файлообмінних мереж та інших веб-сервісів щодо правомірного використання об'єктів авторського права й суміжних прав у мережі Інтернет. У них визначено порушення авторського права та суміжних прав у мережі Інтернет, діяльність провайдерів щодо надання послуг у мережі Інтернет, упровадження заходів, спрямованих на дотримання вимог законодавства під час користування Інтернет-послугами та запобігання онлайн-піратству, перспективи внесення змін до законодавства України щодо відповідальності провайдерів [3]. У цій рекомендації, зокрема, вказується на необхідність введення відповідальності постачальників Інтернет-послуг.

В Україні здійснюються певні спроби внесення змін до законодавства. Наприклад, розроблено законопроект № 6523 «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо врегулювання питань авторського права і суміжних прав» 2010 року. Оцінюючи проект у цілому, юристи називають його досить «сирим» і незбалансованим. Проект пропонує виключити з поняття «розповсюдження» безоплатне розповсюдження творів на інтернет-ресурсах, оскільки під це поняття підпадатиме лише продаж або інше відчуження оригіналу чи примірника твору, тоді як, по-перше, примірником твору визнається лише матеріальна копія, по-друге, під час копіювання файлу з твором не відбувається ані відчуження, ані його продаж. По суті проект зводить поняття «розповсюдження» лише до обігу матеріальних копій, тоді як Інтернет зазвичай оперує електронними файлами без матеріальних носіїв. Також за даним законопроектом у разі виявлення порушення в мережі Інтернет суб'єкт авторського права та (або) суміжних прав має право звернутися до особи, за допомогою послуг якої порушується авторське право та (або) суміжні права, у тому числі до провайдера (оператора телекомунікацій), який забезпечує доступ до мережі Інтернет або послуги з розміщення сайту абонента на обладнанні провайдера, із вимогою сприяти припиненню порушення авторського права та (або) суміжних прав, яка має бути розглянута протягом двох тижнів, а порушення прав має бути припинене. До умисних порушень авторського права, передбачених статтею 176 Криміналь-

ного кодексу України, додаються порушення в мережі Інтернет. Також запроваджуються норми про можливість стягнення відшкодування в подвійному розмірі збитків, завданих порушенням авторського права (до речі, аналогічна норма вже давно працює в Росії), можливість нотаріально засвідчувати зображення веб-сторінок для їхнього подальшого використання як доказів чи можливість укладати ліцензійні угоди на програмне забезпечення не лише в письмовій формі, а й шляхом вчинення конклюдентних дій [4].

Отже, не вирішені питання, які існують у законодавстві, можна вирішити прийняттям цього законопроекту, однак він також потребує певного доопрацювання з урахуванням думок осіб, інтереси яких зачепить його прийняття.

Також цим законопроектом передбачається обов'язок провайдера (оператора телекомунікацій), який забезпечує доступ до мережі Інтернет або послуги з розміщення сайту абонента на обладнанні провайдера, у разі порушення авторського права та (або) суміжних прав припинити доступ до мережі Інтернет або припинити надання послуг із розміщення сайту абонента на обладнанні провайдера. У разі невиконання зазначеного обов'язку вказана особа, за допомогою послуг якої порушується авторське право та (або) суміжні права, несе з порушником авторського права та (або) суміжних прав солідарну відповідальність за порушення авторського права та (або) суміжних прав.

Пропонується доповнити Кодекс України про адміністративні правопорушення двома статтями, які стосуються невиконання законних вимог державного інспектора з питань інтелектуальної власності та перешкоджання законній діяльності уповноважених організацій колективного управління.

Також пропонується внести зміни до інших нормативно-правових актів – Цивільного кодексу України, законів України «Про нотаріат», «Про телекомунікації», «Про професійних творчих працівників та творчі спілки», «Про телебачення і радіомовлення», «Про розповсюдження примірників аудіовізуальних творів, фонограм, відеограм, комп'ютерних програм, баз даних», «Про гастрольні заходи в Україні» [5].

Щодо згаданого законопроекту ще з 2010 року ведуться дискусії, які не вирішено досі, оскільки більшість статей потребує вдосконалення й уточнення. Однак якщо розглядати його як крок до вдосконалення законодавства у сфері захисту прав інтелектуальної власності від піратства, то його можна використувати за основу для подальшого розвитку.

Розглянувши основні тенденції реформування законодавства в Україні, звернемося до законодавства Російської Федерації, до якого в 2013 році було внесено зміни.

Росія знаходиться в спеціальному 301 звіті USTR (Торгового представництва США) як держава пріоритетного спостереження ще з 2000 року. Тому в останні роки до законодавства Російської Федерації було внесено певні зміни. Було прийнято Федеральний закон «Про внесення змін до окремих законодавчих актів Російської Федерації з питань захисту інтелектуальних прав в інформаційно-телекомунікаційних мережах».

Зміни були внесені до Федерального закону «Про інформацію, інформаційні технології та про захист інформації», який передбачає, що правовлас-

ник у випадку виявлення в інформаційно-телекомунікаційних мережах, у тому числі в мережі Інтернет, фільмів, у тому числі кінофільмів, телефільмів, або інформації, необхідної для їх отримання з використанням інформаційно-телекомунікаційних мереж, які поширюються без його дозволу чи іншої законної підстави, має право звернутися до органу виконавчої влади, який здійснює функції з контролю й нагляду у сфері засобів масової інформації, масових комунікацій, інформаційних технологій і зв'язку, із заявою про прийняття заходів щодо обмеження доступу до інформаційних ресурсів, які поширюють такі фільми або інформацію, на підставі судового акту, який набрав чинності.

Було внесено зміни до Цивільного кодексу Російської Федерації, зокрема, його доповнено статтею, яка передбачає відповідальність інформаційного посередника, а також містить визначення інформаційного посередника як особи, яка здійснює передачу матеріалу в інформаційно-телекомунікаційній мережі, у тому числі в мережі Інтернет, особи, яка надає можливість розміщення матеріалу або інформації, необхідної для її отримання з використанням інформаційно-телекомунікаційної мережі, особи, яка надає можливість доступу до матеріалу в цій мережі, а також інші зміни, що стосуються піратства в мережі Інтернет [6]. Зміни було внесено до Арбітражного процесуального кодексу РФ та Цивільного процесуального кодексу РФ, які стосуються попередніх забезпечувальних заходів і порядку розгляду справ у судах.

Навколо цього Закону ведеться дуже велика кількість дискусій. Негативний погляд на нього навіть був висловлений у суспільній ініціативі, яка була подана ще в 2013 році. У ній цей закон визначається як «антипіратський закон», «закон про довільні блокування» або «російська SOPA». На думку авторів ініціативи, він був прийнятий у стислі строки без урахування думки інтернет-галузі та без громадського обговорення, незважаючи на резонансний характер і багаторазові вказівки експертів на недопрацьованість законопроекту й ризики, які спричинить за собою його прийняття [7]. Проте за узагальненням експертної робочої групи федерального рівня, робити висновки про цей закон ще рано, оскільки потрібно дослідити практику його правозастосування [8].

Зважаючи на сучасний стан піратства та його розповсюдження, РФ все ж на крок попереду в боротьбі з Інтернет-піратством, оскільки прийняла Федеральний закон «Про внесення змін до окремих законодавчих актів Російської Федерації з питань захисту інтелектуальних прав в інформаційно-телекомунікаційних мережах», а в Україні існує лише проект, який не приймається вже четвертий рік.

Таким чином, слід зазначити, що законодавство України про захист від піратства в авторському праві та суміжних правах в переважно відповідає міжнародним стандартам. Певні проблеми виникають у момент, коли необхідна реалізація цих положень. Наприклад, у сфері доказування порушення, пошуку осіб, які винні в порушеннях авторського права та суміжних прав. Тобто необхідні для законодавства України зміни повинні бути спрямовані на вдосконалення процедури доказування факту правопорушення, пошуку осіб, які порушили законодавство. Також доцільно використовувати нотаріальне засвідчення веб-сторінок.

Однак потрібно не забувати, що проблема піратства не лише в тому, що воно приносить певним громадянам фінансову вигоду, а й у тому, що більшість населення світу не може дозволити собі купувати ліцензійні диски та платити за перегляд фільмів у мережі Інтернет. Саме тому вони надають перевагу піратському, а не ліцензійному контенту. Тобто під час внесення змін до законодавства необхідно враховувати не лише позицію правоволодільців, а й позицію користувачів та осіб, які надають можливість використання об'єктів авторського права та суміжних прав у мережі Інтернет.

Література

1. Про авторське право і суміжні права : Закон України № 3792-ХІІ від 23.12.1993 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3792-12/page2>.
2. Про застосування судами норм законодавства у справах про захист авторського права і суміжних прав : постанова Пленуму Верховного Суду України № 5 від 04.06.2010 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v0005700-10/page>.
3. Рекомендації для Інтернет-провайдерів, контент-провайдерів та користувачів файлообмінних мереж та інших веб-сервісів щодо правомірного використання об'єктів авторського права і суміжних прав у мережі Інтернет : рекомендації Державної служби інтелектуальної власності України // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://sips.gov.ua/ua/ip.html>.
4. Підлісний Є. Дискусія: авторський проект / Є. Підлісний // Український юрист. – 2012. – № 5. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://jurist.ua/?article/131>.
5. Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо врегулювання питань авторського права і суміжних прав : проект закону України № 6523 від 15.06.2010 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_2?id=&pf3516=6523&skl=7.
6. О внесении изменений в отдельные законодательные акты Российской Федерации по вопросам защиты интеллектуальных прав в информационно-телекоммуникационных сетях : Федеральный закон № 187-ФЗ от 02.07.2013 г. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.consultant.ru/document/cons_doc_LAW_148497/.
7. Отменить закон о произвольных блокировках Интернет-ресурсов № 187-ФЗ (закон против интернета) : инициатива № 50Ф4494 от 02.07.2013 г. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.roi.ru/4494/>.
8. Отменить закон о произвольных блокировках Интернет-ресурсов от 02.07.2013 г. № 187-ФЗ (закон против интернета) : экспертное заключение экспертной рабочей группы федерального уровня на общественную инициативу [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://www.roi.ru/upload/4494_Zakljuchenie.pdf.

Анотація

Григор'яни Г. І. Захист авторських і суміжних прав від піратства в мережі Інтернет за законодавством України та Російської Федерації. – Стаття.

У статті було розглянуто нормативно-правові акти Російської Федерації та України у сфері захисту авторських і суміжних прав від піратства, зроблено порівняльний аналіз цих актів та вироблено певні пропозиції щодо вдосконалення українського законодавства.

Ключові слова: законодавство, проект закону, піратство, Інтернет.

Аннотация

Григорьяни Г. И. Защита авторских и смежных прав от пиратства в сети Интернет по законодательству Украины и Российской Федерации. – Статья.

В статье были рассмотрены нормативно-правовые акты Российской Федерации и Украины в сфере защиты авторских и смежных прав от пиратства в сети Интернет, сделан сравнительный анализ этих актов и выработаны определенные предложения по усовершенствованию украинского законодательства.

Ключевые слова: законодательство, проект закона, пиратство, Интернет.

Summary

Grigoryants G. I. Protection of copyright and related rights against piracy in the Internet by the legislation of Ukraine and the Russian Federation. – Article.

In article were considered regulations of Russia and Ukraine in the sphere of protection of copyright and related rights against piracy on the Internet, a comparative analysis of these acts, and worked out some proposals for improving the Ukrainian legislation.

Key words: law, draft law, piracy, Internet.